Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 20. 288/932

Nr. 355 Sâmbătă 31 Decembrie 1938
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 320 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Miliardul sătenilor

Ministerul economiei naționale, de unde ne-am obișnuit să vedem pornind atâtea măsuri de interes practic și de imediată realizare, a hotărît să pue la dispoziția plugărimii noastre, pentru nevoile exploatării agricole, un prim credit de un miliard lei. Creditul se va distribui prin băncile populare alimentate de Banca Națională, în limitele totalului de un miliard și dobânda ce se va percepe nu va depăși 5 la sută.

Termenul variază după natura împrumuturilor, adică după destinația ce li se dă: dela 9 luni până la 2 ani pentru împrumuturile de producție agricolă (procurare de semințe selecționate, îngrășăminte, unelte simple, pentru plată de amenzi sau munci agricole, etc.); dela 2 la 5 ani, cu plata în rate anuale, pentru împrumuturi de înzestrare agricolă (procurare de inventar viu și mort, precum și pentru reparațiuni sau completări de gospodării, construiri de grajduri, pătule, coșare și magazii); dela 3 la 10 ani, pentru împrumuturi de investiții agricole (cumpărare de pământ, construire de case, sădire de pomi, livezi, plantațiuni, grădini, întemeierea de gospodării noui la sate).

Acordarea acestui important ajutor e menită să acopere nevoi foarte adânc simțite în viața satelor noastre, mai ales dela starea de lichidare în care s'a aflat creditul cooperativ, după conversiune, iar vestirea din timp a celor îndreptățiți să se folosească de el, asigură tocmai bine intrarea în stăpânirea banilor odată cu ivirea nevoilor în legătură cu începerea muncilor de primăvară.

Acordarea creditului de un miliard este însoțită de un apel adresat de d. ministru al economiei naționale către săteni, cărora li se arată rostul și foloasele ce trebue să tragă de pe urma banului ieftin ce li se pune la îndemână, fără să se neglijeze însă nici îndemnul ca cel împrumutat să-și țină îndatoririle „cu omenie și cinste". „Căci cine se tine de cuvânt, găsește mai departe apelul, oricând are trebuință de un ban îl găsește, căci îl știe lumea bun platnic și om cinstit; cel ce nu se ține de cuvânt, nu mai are crezământ a doua oară și tot pentru el este rău".

Ne desobișnuisem de a mai auzi astfel de rostiri ale factorilor dela centru către cei cari formau altă dată forța electorală a țării. Se taie un drum de educație sănătoasă, întemeiată pe sinceritate și adevăr, care e menit să restabilească în viața satelor noțiunea de drept și respectul obligațiunilor, și prin aceasta, o disciplină nouă, de cuviință și omenie.

Faptul că difuzarea acestor împrumuturi se face prin mijlocirea băncilor populare, înseamnă un pas important de chemare la viață a acestor instituții atât de încercate, o polarizare spre ele a interesului plugărimii, căreia de data aceasta i se dă asigurări directe, prin chiar cuprinsul apelului semnat de d. ministru al economiei naționale, că bună ei credință nu va mai fi înșelată, de îndată ce d-sa veghiază personal la activitatea cooperatistă, sub regimul organizării celei noui, să nu mai lase nimic de dorit, repetând greșelile și abuzurile din trecut.

Tensiunea franco-italiană

In ajunul întrevederei dela Roma

Situația internațională continuă să fie dominată de tensiunea franco-italiană. Știrile din ultimele 24 de ore anunță concentrări de trupe italiene în apropiere de Djibuti, ridicări de fortificații dealungul Alpilor și diferite alte importante pregătiri militare italiene. Din fericire însă, atât cercurile oficiale italiene cât și cele franceze dezmint aceste știri. Tensiunea însă persistă și ea a fost agravată prin denunțarea acordului franco-italian din 1935. Acest acord, care a fost salutat la încheerea lui atât în Franța cât și în Italia cu entuziasm, deși nu fusese ratificat putea totuși constitui temelia negocierilo. pentru restabilirea armoniei în relațiile dintre cele două țări latine. Denunțarea lui repune în discuție o serie de chestiuni și deschide din nou robinetul pretențiunilor și al patimilor. Din explicațiile date de presa italiană asupra motivelor care au determinat denunțarea acordurilor din 1935, reese că guvernul din Roma le-a considerat anulate prin faptul că Franța nu și-ar fi respectat angajamentul secret pe care l'ar fi luat d. Laval de a lăsa Italiei mână liberă în Etiopia. E desigur de așteptat ca cercurile oficiale franceze să aducă o lămurire în această privință arătând dacă într'adevăr a existat sau nu un angajament secret al d-lui Laval și în caz afirmativ, care era cuprinsul lui. Deocamdată trebue înregistrată surpriza produsă de faptul că denunțarea acordului este pusă în legătură cu un fapt petrecut cu mult în urmă și care, în orice caz, prin recunoașterea imperiului italian de către Franța, prin numirea unui ambasador francez la Roma și în urma acordului dela Muenchen unde raporturile franco-italiene s'au manifestat atât de prietenești, nu părea să fie actualizat printr'o măsură atât de gravă.

Firește, în momente de tensiune, motivele invocate pentru justificarea diferitelor măsuri ce se iau de o parte și de cealaltă, nu sunt totdeauna conforme cu cea mai strictă realitate și nu sunt totdeauna cele adevărate. Deaceea și explicațiile pe care le dă azi presa italiană cu privire la motivele denunțării acordurilor din 1935 par a se adresa mai mult opiniei publice italiene reamintindu-i vremea sancțiunilor hotărâte la Geneva.

Dar toate acestea sunt, față de problema întreagă a raporturilor franco-italiene, chestiuni de amănunt. Ceeace îngrijorează este cum va fi soluționată această nouă criză internațională care tulbură Europa la finele anului 1938. Care sunt în realitate intențiunile Italiei? Corespondentul particular al ziarului „Le Temps" la Roma, scria zilele trecute că nimeni, în afară de d. Mussolini, nu ar putea arăta cu preciziune ce anume urmărește Italia.

„E vorba — scria corespondentul francez — de cereri cu caracter juridic, sau se urmăresc într'adevăr, revendicări teritoriale? Faptul că presa italiană se ocupă de raporturile italo-franceze într'un sens mai mult de cât în altul, nu este o indicație. Ducele pare a fi singurul care își cunoaște propriul său gând. El are de data aceasta cu mult mai puțin contact cu anturajul său de cât altă dată. El trăește mai mult izolat. El nu vede pe nici un ziarist și numărul consilierilor lui e diminuat. Hotărirea depinde numai de el singur".

Firește că dacă aceasta este realitatea, apropiata vizită a d-lui Chamberlain la Roma ar putea avea un efect salutar. Contactul direct între d. Mussolini și primul ministru britanic, schimbul de vederi ce l-ar avea cei doi bărbați de stat vor putea stabili cu preciziune și intențiunile șefului politicii italiene și posibilitățile eventuale pentru soluționarea diferendului. Se știe că, cu prilejul desbaterilor care au avut loc în Camera Comunelor acum câteva zile, d. Chamberlain a precizat că se duce în Italia pentru a avea un schimb de vederi cu guvernul fascist asupra unor chestiuni de interes comun și cu speranța că contactul personal va contribui să amelioreze relațiunile între cele două țări. D. Chamberlain a adăugat însă că nu va căuta la Roma un nou acord și că guvernul englez va rămâne în permanent contact cu Parisul cu privire la convorbirele ce le va avea la Roma.

(Continuare in pag. 2-a)

Notre Dame sub zăpadă

Toate capitalele Europei sunt acoperite în clipa de față de zăpadă. La Paris, lângă Notre-Dame, tineretul se joacă la umbra venerabilei biserici

Vas in primejdie

Varșovia, 28 (Rador). — *Postul de telegrafie fără fir din Gdynia a interceptat semnale de alarmă lansate de vaporul german „Fundenbrandt", aflat în primejdie în Marea Baltică.*

Ajutoare grabnice au fost trimise la locul indicat prin semnale, dar nu se știe dacă aceste ajutoare au putut sosi la timp.

—xXo●oXx—

Cu prilejul incendiului dela palatul Invalizilor din Paris, mareșalul Pétain ascultă explicațiile unui pompier.

—xXo●oXx—

Gripă la Praga

Praga, 28 (Radio-Central). — La Praga bântue o epidemie de gripă ușoară.

Până acum s'au anunțat oficial 325 cazuri.

Consecințele revizuirii unui tratat

Ploaia de gloanțe dela Nagysurany (Ungaria)

de R. SEIȘANU

N'au trecut nici două luni dela sentința arbitrală dată de conferința întrunită la Viena, în ziua de 2 Noembrie a. c. — sentință definitivă, care a fost urmată de fixarea pe teren a noui frontiere dintre Cehoslovacia dezmembrată și Ungaria, de către comisiunile mixte de delimitare — și consecințele acelei operațiuni de revizuire teritorială s'au și produs.

O telegramă din Budapesta a anunțat, că populația slovacă din comuna Nagysurany, situată în zona noui frontiere de nord a Ungariei, s'a adunat în noaptea de 24 Decembrie — ajunul Crăciunului — în biserică și după sfârșitul serviciului religios, a pornit în procesiune spre primărie, cerând retrocedarea comunei lor, statului cehoslovac, din care a făcut parte până la 15 Noembrie.

In ziua de Crăciun iarăși s'au adunat țăranii slovaci în biserică și după serviciul religios au pornit în procesiune repetând cererea lor în fața reprezentanților autorităților maghiare de curând instalate în localitate.

Jandarmii concentrați în Nagysurany, executând ordinele șefilor lor, au făcut uz de arme.

Ei au tras o salvă de focuri în plin, împușcând numeroase persoane, între care și o fetiță ce se găsea în grupul manifestanților.

Cei mai ușor răniți s'au refugiat în Slovacia — patria lor —; iar cei rămași, care au scăpat cu viața, au fost arestați, spre a fi judecați și probabil, condamnați pentru rebeliune!

Așa dar, cu o ploaie de gloanțe au răspuns Ungurii

(Continuare în pag. 2-a)

S'a revenit asupra schimbării orariului la trib. Ilfov

Comunicatul ministerului justiției. — Tribunalul judecă între orele 13-19

Ministerul justiției comunică:

Printr'o deciziune a ministerului de justiție din 10 Noembrie 1938, dată în temeiul propunerii d-lui prim președinte al tribunalului Ilfov, s'a hotărît ca, cu începere de la 1 Decembrie 1938, ședințele completelor II ale tuturor secțiilor tribunalului Ilfov să se țină în orele de dimineață și anume: dela 8—13.

Punerea în aplicare a acestui orar dând naștere la dificultăți de ordin technic și higienic, — pentru înlăturarea lor, ministerul justiției a modificat orariul completelor II, hotărînd ca și acestea să funcționeze cu începere dela 9 Ianuarie 1939 ca și în trecut, între orele 13—19.

SCRISORI DIN LONDRA

Intrigi politice

de AUGUR

Londra, Decembrie

Fără îndoială, cititorii noștri au aflat vestea senzațională a unei pretinse revolte a câtorva miniștri împotriva autorității d-lui Chamberlain. Presa a anunțat că trei membri tineri ai guvernului au amenințat cu demisia, în cazul că vor fi menținuți în posturile lor trei din colegii lor. Se vorbește de o revoltă ministerială, de o răsvrătire a tinerilor împotriva bătrânilor și chiar despre o mișcare, care trebuie să aibă ca rezultat, în cele din urmă, căderea d-lui Chamberlain.

E un fapt cunoscut de toată lumea, că, la Londra, există grupuri politice cari nu agrează pe d. Chamberlain. Unii nu-l agreză pentru politica sa de împăciuire, pe care o califică drept politică de capitulare față de dictatori. Ceilalți nu-l agrează din motive mai personale, și anume: nu-i iartă că nu apelează la serviciile lor pentru unele posturi în administrație. Primul ministru este prea ocupat de înfăptuirea proectelor sale, ca să acorde acestor intriganți cele câteva minute de atenție necesare pentru înlăturarea complotului. Rezultatul este că, din când în când, una din aceste intrigi sfârșește

(Continuare in pag. 2-a)

GENERALUL FÊQUANT
inspectorul general tehnic al aviației franceze, mort Sâmbătă 24 Decembrie

—xXo●oXx—

FILME

Deși a parcurs sute de chilometri, a rămas tot singur în compartiment. Niciodată n'a simțit mai mult și mai adânc lipsa unui tovarăș.

Spre a-și alunga gândurile amare, desface pachetul cu alimente. Atunci, un sbârnâit îi anunță aterisarea unei muște pe măsuța vagonului.

Așa dar, mai era cineva acolo. Și, după cât își aduce aminte, o zărise la plecarea trenului. Totuș, nu l-a supărat nici cel puțin prin piruete de-asupra capului cu deficit de păr.

Altădată, ar fi alungat-o. Acum, o privește cum s'apropie, încet, încet, de bunătățile încă neatinse. Manevrele ei îl interesează. Și se reține dela cei mai ușor gest, ca să n'o intimideze. Discret, musca se sue pe cașcaval și jocul aripilor arată că-i place. Din când în când, ea scrutează atitudinea călătorului: prudența e mama înțelepciunei. Dupăce mănâncă o firimitură de pâine, s'așează pe o oglindă din perete, prin care privește pe tovarășul de drum, cu simpatie dar și cu siguranța că ar avea timpul să decoleze înainte de a suferi o eventuală agresiune.

Uimit și obosit, călătorul se întinde pe fotoliile libere.

Un sbârnâit — și musca este pe mâna lui. Gestul reflex de gonire nu intervine. Ea nu doarme; altfel, el nu i-ar simți un infim dinamism pe dosul palmei. Și așa cum s'a așezat și cum îl privește, par'că i-ar spune:

— Să nu mă crezi ingrată. Nu vreau să-ți tulbur odihna. Din potrivă, țin să-ți dovedesc că, atunci când recunoștința este tot mai rară la oameni, poți s'o găsești la noi.

Don José

LECȚIA CORPORATISMULUI PORTUGHEZ

de AL. GREGORIAN

Un mare scriitor al nostru a formulat undeva un mare adevăr: „nu există popoare bune și popoare rele; există numai conducători buni și conducători răi". Popoarele se ridică și decad prin conducătorii lor. In măsura în care sunt bine sau prost conduse, ele sunt o glorie a lumii sau rușinea ei; sporesc patrimoniul universal de cultură și civilizație ori îl scoboară și îl distrug, după concepția de viață pe care le-o insuflă la un moment dat șefii lor, care sunt în același timp comandanți și educatori. Nu e așa dar o întâmplare că sub cei mai bravi comandanți și conducători politici ca Iuliu Cezar, Makedon, Napoleon, găsim în istorie ample spații culturale, căci epocilor de înflorire politică le corespund întotdeauna epoci de mari dimensiuni spirituale și viceversa: vremurilor de dureroasă rostogolire în subistorie le urmează vremi de sterilitate și prăbușire în spirit.

O lege imuabilă a ondulațiunii simultane politice și spirituale domină istoria lumii.

Portugalia ilustrează perfect această teorie. Istoria ei este o capricioasă alternare de glorie și prăbușiri, strâns legate de personalitatea din fruntea statului. Când cârma țării a fost în mâini ferme și puterea politică a Portugaliei a străbătut drumurile lichide ale oceanelor, spiritul lusitan a dominat lumea. Descoperirea căilor de oglindă ale Indiei sub o dinastie eroică a înălțat micul stat portughez în fruntea civilizației occidentale. De îndată ce a slăbit puterea regilor, însă, acelaș stat n'a mai fost decât o tristă epavă care a inspirat cânturile nostalgice ale Lusitaniadei. Expediția regelui Sebastian în Maroc și moartea lui eroică pe câmpul de luptă, unde i s'a pierdut fără urmă trupul, e un capitol de epopee fără pereche în cântecele lumii. Portughezii știu că într'o zi, când vor avea din nou nevoe de el, regele Sebastian va coborî din legendă adunându-se de pe câmpiile maure ca să-i conducă pe culmile istoriei...

In ultimul veac Portugalia era o țară aproape sfârșită. Dela independența Braziliei, fapt care s'a întâmplat pe vremea lui Tudor Vladimirescu, ea a mers din rău în mai rău. Regii săi, seduși de ideile liberale, au căzut cei dintâi victime ale ideologiei otrăvite. Zeci de revoluții vizară și sdruncinară monarhia, dar sdruncinară și țara, căci atentatele se țineau lanț, statul era gospodărit de clicile politicianiste, ruina și moartea amenințau de pretutindeni; unul dintre monarhi, Don Carlos, căzu răpus de conspiratorii exaltați de doctrinele oculte înflorite pe secolul liberal, altul, Don Manuel, fu detronat de aceleași puteri nevăzute ca să facă loc republicei.

Portugalia nu se regăsește decât în 1932 cu Salazar. Acesta, odată instalat la postul de co-

(Continuare in pag. 2-a)

Noul ministru al Finlandei la București

Serviciul special al „Universului„

Varșovia, 28 (Radio-Central). — *D. Kivikoski, noul ministru al Finlandei la Varșovia, a primit și agrementul guvernului român, figurând astfel ca ministru al Finlandei la București, având însă reședința principală la Varșovia.*

D. Kivikoski va sosi la începutul lunii Ianuarie la București, spre a prezenta scrisorile sale de acreditare M. S. Regelui Carol II al României.

Situația firelor telegrafice

Comunicatul direcției generale a poștelor

Direcțiunea generală a Poștelor ne comunică următoarea situație a firelor telegrafice:

Toate legăturile cu străinătatea funcționează în mod normal.

In interior sunt în bună stare toate firele telegrafice din Ardeal, Bucovina, Moldova, Oltenia, vestul Munteniei, Dobrogea, Cadrilater și Basarabia de Nord și centrală.

Nu sunt legături pentru următoarele orașe: R.-Sărat, Focșani, Brăila, Galați, Călărași, Giurgiu și sudul Basarabiei.

Se lucrează intens la restabilirea traseelor și se speră ca în cursul zilei de 29 Decembrie să fie redate pentru trafic o mare parte din firele telegrafice din estul Munteniei și sudul Basarabiei.

*

Pentru telegramele de felicitări se acordă o reducere de 50% din taxele tarifare pe cuvânt și nu se aplică taxa de noapte și de sărbătoare.

In corpul ziarului:

NOUL MINISTRU AL ITALIEI LA BUCUREȘTI

A PREZENTAT MIERCURI SCRISORILE DE ACREDITARE

Principesele Elisabeth și Margaret-Rose își aruncă o ultimă privire la jucării, înainte de a pleca în vacanță la Sandringham împreună cu augustii lor părinți, M. S. Regele și M. S. Regina Angliei

In pag. 7-a

Telegrame de condoleanțe primite de M. S. Regele după catastrofa de tren din Basarabia

D. general N. Ciupercă, ministrul apărării naționale mulțumește ostașilor cari și-au făcut datoria

Numărul răniților. — Alte victime care au incetat din viață

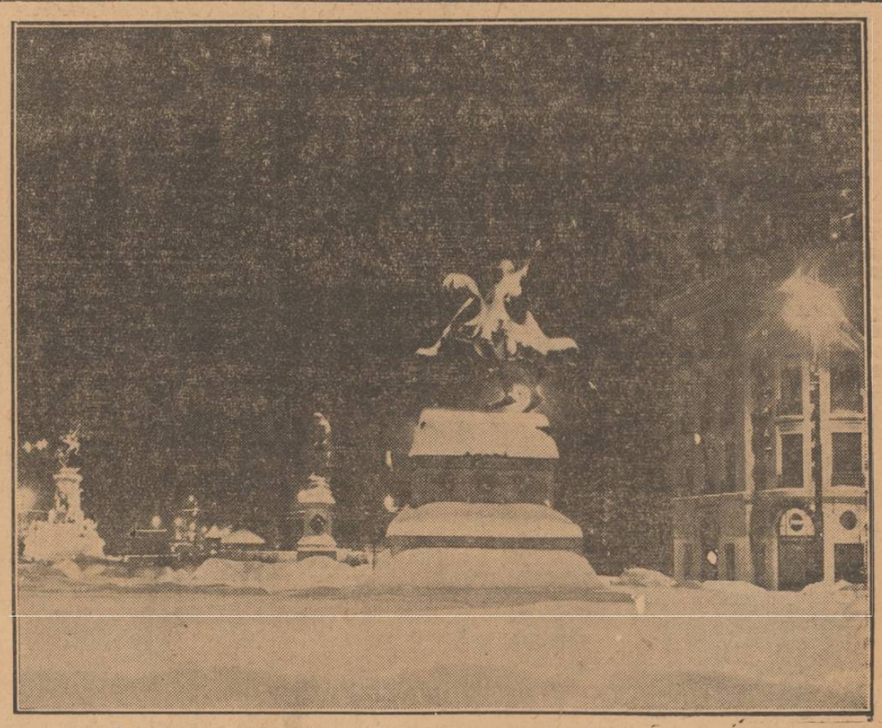

Statuia lui Mihai Viteazul, noaptea sub zăpadă